

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 173/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátska kancelária, Klincová 35, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 So 160/2014 zo 16. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. marca 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 So 160/2014 zo 16. decembra 2015, ktorým najvyšší súd odmietol odvolanie proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“), pretože bolo podané o deň neskôr, než je presvedčený sťažovateľ.

2. Skutkový stav možno na základe sťažnosti a jej príloh v rozsahu, v akom je to potrebné na rozhodnutie o jej prijatí, zhrnúť takto:

2.1 Sťažovateľ podal 31. januára 2014, viac než rok po jeho vydaní, opravný prostriedok proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne z 22. januára 2013 o zvýšení starobného dôchodku, pretože išlo o rozhodnutie, ktoré sa nedoručuje do vlastných rúk, a on sa o ňom dozvedel až s odstupom času. Krajský súd uznesením sp. zn. 44 Sd 43/2014 opravný prostriedok odmietol ako oneskorený s tým, že dátum doručenia posudzoval podľa poštových podmienok Slovenskej pošty, a. s. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na najvyššom súde, v ktorom argumentoval tým, že podľa judikatúry najvyššieho súdu je aj pri doručovaní obyčajnou poštou podmienkou doručenia skutočnosť, že sa účastník konania o zásielke dozvedel. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím odvolanie odmietol, pretože považoval odvolanie za podané oneskorene (4. septembra 2014), avšak sťažovateľ tvrdí, že odvolanie podal na poštovú prepravu včas (3. septembra 2014), čo preukazuje priloženým podacím lístkom.

2.2 Sťažovateľ je presvedčený, že neprerokovaním jeho odvolania porušil najvyšší súd jeho základné právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 ústavy.

2.3 Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [redacted] ... na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu SR v konaní číslo 9So 160/2014 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 9So 160/2014 z 16.12.2015 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie

Najvyšší súd SR je povinný [redacted] ... uhradiť primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- EUR.

Najvyšší súd SR je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] ... náhradu trov konania na Ústavnom súde na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

3. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

4.1 Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

5. Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že najvyšší súd porušil jeho právo na prístup k súdu tým, že vo veci správnej žaloby proti valorizačnému rozhodnutiu Sociálnej

poisťovne nesprávne vyhodnotil podací lístok, a preto najvyšší súd odmietol odvolanie proti rozhodnutiu krajského súdu.

6. Ústavný súd veľmi citlivo vníma otázky sociálneho zabezpečenia, ako aj otázky práva na prístup k súdu. Predmetná vec je osobitná tou skutočnosťou, že sa týka dôchodkovo-právnych vzťahov, ktoré sa menia a obnovujú, a sú nielen retrospektívne, ale aj prospektívne. Tieto vzťahy nie sú „statické“ ako napríklad veci civilného procesu, pri ktorých súd spravidla autoritatívne deklaruje, aký bol hmotnoprávny vzťah v minulosti.

7. Predmetná vec je navyše špecifická tým, že sa týka rozhodnutia, o ktorom sťažovateľ tvrdí, že sa o ňom dozvedel vzhľadom na menej formálne doručovanie valorizačných rozhodnutí až rok po jeho vydaní. Už v čase napadnutia sťažnosťou na ústavnom súde sa vec týkala tri roky starého rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. ■■■ 816 2730 0 z 22. januára 2013 o zvýšení starobného dôchodku.

8. Ústavný súd konštatuje, že správnu žalobu proti rozhodnutiu týkajúceho sa výšky dôchodku je možné podať vždy, ak bolo vydané druhostupňové rozhodnutie a účastník konania s ním nesúhlasí (má možnosť podať správnu žalobu v lehote dvoch mesiacov odo dňa doručenia rozhodnutia). Od 1. júla 2016 bolo zavedené aj vo veciach dôchodkových dávok dvojstupňové konanie v Sociálnej poisťovni, t. j. proti prvostupňovému rozhodnutiu ústredia je možné podať odvolanie, o ktorom rozhoduje generálny riaditeľ. Proti rozhodnutiu generálneho riaditeľa je možné podať správnu žalobu. Sociálna poisťovňa vo veciach dôchodkov vydáva rozhodnutie vždy, ak koná o nároku na dôchodok, jeho výške a nároku na výplatu dôchodku (napr. priznanie dôchodku, odňatie dôchodku, zmena vo výške dôchodku na základe zistenia zmeny v rozhodujúcich skutočnostiach – napr. doba poistenia, vymeriavací základ, zmena vo výške dôchodku na základe valorizácie, zmena vo výške dôchodku za obdobie dôchodkového poistenia s poberaním alebo bez poberania starobného dôchodku, zastavenie výplaty predčasného starobného dôchodku, ak jeho poberateľ začne pracovať – t. j. je dôchodkovo poistený, zvýšenie starobného dôchodku a invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku na sumu minimálneho dôchodku, zmena vo výške invalidného dôchodku v nadväznosti na zmenu poklesu pracovnej

schopnosti napr. v dôsledku kontrolnej lekárskej prehliadky a pod.). Sociálna poisťovňa nevydáva každý mesiac pri výplate dôchodku rozhodnutie – rozhodnutie vydáva tak, ako je už uvedené vtedy, ak došlo k zmene vo výške, v nároku na dôchodok alebo v nároku na výplatu dôchodku.

9. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ môže napadnúť pravidelne vydávané rozhodnutie Sociálnej poisťovne o zmene vo výške dôchodku na základe valorizácie, tak má v unikátnych časových okolnostiach predmetnej veci k dispozícii účinné právne prostriedky na nápravu, a preto je nateraz predmetnú sťažnosť nutné odmietnuť ako neprípustnú, a to pre nevyčerpanie opravných prostriedkov.

10. Ústavný súd konštatuje, že aj pre právnu pozíciu sťažovateľa je vhodnejšie, aby artikuloval svoje výhrady proti najbližšiemu rozhodnutiu Sociálnej poisťovne o výške dôchodku, ak tak prípadne medzičasom neurobil. Ústavný súd je potom pripravený poskytnúť sťažovateľovi ústavnoprávnu ochranu.

11. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2018